

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən dos.Z.İ.Məmmədov

12 sentyabr 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050602 - Aqromühəndislik

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər.

I.Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Tərsimi həndəsə və mühəndis qrafikası

Kodu: İPF-B06

Tədris ili: II (2025-2026.) Semestr: III

Tədris yükü: cəmi: Auditoriya saati -45 (30 saat müəhazirə, 15 saat seminar),

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Sədi İsmayılov t.ü.f.d. dosent.

Məsləhət günləri və saati: .

E-mail ünvanı: *ismailov.sedi@mail.ru*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Qələndərov Z.S., İmanov Ə.S., Nadirov U.M. – Mühəndis və maşın qrafikası, Bakı, ABU – 2007.
2. Alıyev R.Ə., Alıyev İ.A. və b. – Tərsimi həndəsə. Mühəndis və maşın (kompüter) qrafikası fənni üzrə metodiki vəsait., Gəncə., 2008.
3. Alıyev R.Ə., Alıyev İ.A., Məmmədov C.Ə., Qurbanov V.Z. Tərsimi həndəsə. Gəncə - 2008
4. Həbibov İ.Ə., Alıyev R.Ə., Alıyev İ.A. Tərsimi həndəsə və texniki rəsm. Bakı. 2011
5. Иванов Г.С. Начертательная геометрия М. МГУЛ 2012

51 aşağı	baldan	qeyri-kafi	F
-------------	--------	------------	---

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməli.
X. Təqvim mövzu planı: *Mühazirə 30saat , seminar məşğələsi 15saat* Cəmi 45saat

N	Keçirilən mühazirə və seminarlar	Saat		Tarix	
		3		4	
	Mühazirə və seminarların mövzuları	Müh.	sem	Müh.	sem
1	Mövzu 1: Giriş. Tərsimi həndəsənin əsasları. Projektəndirmə metodları. Plan: 1. Giriş. Tərsimi həndəsənin əsasları. Projektəndirmə metodları. 2. Mərkəzi projektəndirmə metodu. Paralel projektəndirmə metodu 3. Mərkəzi və paralel projektəndirmə metodlarının bəzi xüsusiyyətləri. Monj metodu. <i>Mənbə: [1; 2; 3; 5; 7]</i>	2			
2	Mövzu. Nöqtə. Nöqtənin proyeksiya müstəvilərinə projektəndirilməsi, xüsusi vəziyyətləri. Plan: 1. Nöqtənin iki proyeksiya müstəvisinə projektəndirilməsi 2. Nöqtənin üç proyeksiya müstəvisinə projektəndirilməsi 3. Nöqtənin xüsusi vəziyyətləri 4. Nöqtənin müxtəlif kvadrantlarda və oktantlarda təsviri <i>Mənbə: [2; 4; 6; 8; 9]</i>	2	2		

XIV. Birinci kollokvium sualları.

1. Giriş. Tərsimi həndəsənin əsasları. Proyektəndirmə metodları.
2. Mərkəzi proyektəndirmə metodu. Paralel proyektəndirmə metodu
3. Mərkəzi və paralel proyektəndirmə metodlarının bəzi xüsusiyyətləri. Monj metodu.
4. Nöqtənin iki proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi
5. Nöqtənin üç proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi
6. Nöqtənin xüsusi vəziyyətləri
7. Nöqtənin müxtəlif kvadrantlarda və oktantlarda təsviri
8. Proyeksiya müstəvilərinə nəzərən düz xəttin vəziyyətləri. İxtiyari düz xəttin iki və üç proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi.
9. Proyeksiyalar vasitəsilə ixtiyari düz xətt parçasının əsil boyunun tapılması
10. Düz xəttin xüsusi vəziyyətləri

İkinci kollokvium sualları.

1. Düz xətt parçasının müxtəlif kvadrantlarda təsviri
2. Nöqtənin düz xətt üzərində olması şərti
3. Düz xəttin izləri
4. Düz xətt parçasının verilən nisbətə bölünməsi
5. İki düz xətt haqqında ümumi məlumat. Kəsişən və paralel düz xətlər.
6. Çarpaz düz xətlər
7. Bir-birinə perpendikulyar olan iki düz xətt haqqında
8. Müstəvinin epyurada müxtəlif üsullarla təsviri
9. Müstəvinin xüsusi vəziyyətləri
10. Düz xəttin müstəvi üzərində olması şərti

XV. İmtahan sualları:

I-blok

1. Giriş. Tərsimi həndəsənin əsasları. Proyektəndirmə metodları.
2. Mərkəzi proyektəndirmə metodu. Paralel proyektəndirmə metodu
3. Mərkəzi və paralel proyektəndirmə metodlarının bəzi xüsusiyyətləri. Monj metodu.
4. Nöqtənin iki proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi
5. Nöqtənin üç proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi
6. Nöqtənin xüsusi vəziyyətləri
7. Nöqtənin müxtəlif kvadrantlarda və oktantlarda təsviri
8. Proyeksiya müstəvilərinə nəzərən düz xəttin vəziyyətləri. İxtiyari düz xəttin iki və üç proyeksiya müstəvisinə proyektəndirilməsi.
9. Proyeksiyalar vasitəsilə ixtiyari düz xətt parçasının əsil boyunun tapılması
10. Düz xəttin xüsusi vəziyyətləri

II-blok

11. Düz xətt parçasının müxtəlif kvadrantlarda təsviri
12. Nöqtənin düz xətt üzərində olması şərti
13. Düz xəttin izləri
14. Düz xətt parçasının verilən nisbətdə bölünməsi
15. İki düz xətt haqqında ümumi məlumat. Kəsişən və paralel düz xətlər.
16. Çarpaz düz xətlər
17. Bir-birinə perpendikulyar olan iki düz xətt haqqında
18. Müstəvinin epyurada müxtəlif üsullarla təsviri
19. Müstəvinin xüsusi vəziyyətləri¹.
20. Düz xəttin müstəvi üzərində olması şərti

III-blok

21. Müstəvinin baş xətləri
22. Müstəvinin ən böyük eniş xətti. Nöqtənin müstəvi üzərində olması şərti
23. İzləri ilə verilən müstəvilərin kəsişməsi
24. Xüsusi vəziyyətlərdə verilən müstəvilərin kəsişməsi
25. Düz xəttin müstəvi ilə kəsişməsi
26. Düz xəttin müstəviyə paralelliyi
27. Müstəvilərin bir-biri ilə paralelliyi
28. Düz xəttin müstəviyə perpendikulyarlığı
29. Müstəvilərin bir-birinə perpendikulyarlığı

IV-blok

30. Proyeksiya müstəvilərinin əvəzlənmə metodu
31. Proyeksiya müstəvilərinin əvəzlənmə metodunun nöqtəyə tətbiqi.
32. Proyeksiya müstəvilərinin əvəzlənmə metodunun düz xətlərə tətbiqi.
33. Proyeksiya müstəvilərinin əvəzlənmə metodunun müstəvilərə tətbiqi.
34. Fırlandırma metodunun formaları. Proyeksiya müstəvilərinə perpendikulyar ox ətrafında fırlandırma
35. Nöqtənin fırlandırılması
36. Düz xəttin fırlandırılması
37. Müstəvinin fırlandırılması
38. Üstəsalma metodu (fırlandırmanın xüsusi halı)
39. Proyeksiya müstəvilərinə paralel yerdəyişmə metodu (fırlandırma oxu göstərilməyən xüsusi hal)
40. Məsafələr haqqında.

V-blok

41. Bucaqlar haqqında
42. Görünən və görünməyən elementlər.
43. Aksonometrik proyeksiyalar.
44. Əyri xətlərin növləri

45. Çoxüzlülərin növləri
46. Əyri səthlər və onların səthinə mənsub nöqtələrin proyeksiyalarının qurulması
47. Həndəsi fiqurların səthlərinin açılışı
48. Həndəsi fiqurların proyektəndirici müstəvi ilə kəsişməsi
49. Həndəsi fiqurların ümumi vəziyyətdə verilmiş müstəvi ilə kəsişməsi
50. Düz xəttin həndəsi fiqurun səthi ilə kəsişməsi.
51. Həndəsi fiqurların səthlərinin bir-biri ilə kəsişməsi.

«Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 12 sentyabr 2025-ci il tarixli iclasında (protokol № 01) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi:

dos.S.Q.İsmayılov

Kafedra müdiri:

dos.R.F.Əliyev